

Häädemeeste valla 2022. aasta eelarve seletuskiri

Häädemeeste valla 2022. aasta eelarve seletuskirja koostamise aluseks on valla põhimäärus, arengukava, ühinemisleping, eelarvestrateegia ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus. Valla eelarve koostamise ja menetlemise kord on sätestatud Häädemeeste valla põhimääruses. Valla arengukava periood on 2021 - 2026. Valla eelarvestrateegia periood on 2022 - 2025. Häädemeeste valla arengukava ja eelarvestrateegia on vastu võetud Häädemeeste Vallavolikogu 23. septembri 2021 määrusega nr 8.

2022. aasta Häädemeeste valla eelarve eelnõu ja seletuskiri on koostatud koostöös hallatavate asutuste, struktuuriüksuste ning vallavalitsusega.

2012. aastast alates tuleb eelarvet koostades aluseks võtta kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses ja selle rakendusaktides sätestatu. Valla eelarve on eelarveaasta põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaan koos täiendavate nõuete, volituste ja informatsiooniga, mis on aluseks vastava aasta tegevuste finantseerimisele.

Eelarve peab olema kooskõlas valla eelarvestrateegiaga.

Kõik KOV üksused läksid tekkepõhisele eelarvestamisele üle 2019. aastast, Häädemeeste vald alustas tekkepõhise eelarvega 2017. aastal.

Eelarve koostatakse tekkepõhiselt – tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse. Eelarve peab olema tasakaalus, st põhitegevuse tulud ja põhitegevuse kulud peavad olema tasakaalus, neile liidetakse investeerimistegevuse eelarveosa ja finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma ning likviidsete varade muutus, mis kokku teeb eelarve tulemi. Eelarve on tasakaalus, kui eelarve tulem võrdub nulliga.

Valla eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril. Eelarve eelnõu, vastuvõetud eelarve, eelarve muudatused ja lisaelarved avalikustatakse. Eelarve jõustub eelarveaasta algusest. Eelarve ja kogu seletuskiri on koostatud eurodes.

Vallavalitsus esitab hiljemalt üks kuu enne eelarveaasta algust eelarve eelnõu koos lisadega vallavolikogule. Eelarve eelnõule lisatakse vastavalt seadusele seletuskiri andmetega eelmise eelarveaasta tegelike, käesolevaks eelarveaastaks määratud ja eelseisvaks eelarveaastaks kavandatud tulude ja kulude kohta vastavalt nende liigendusele.

2022. aasta eelarve koostamisel on arvestatud riigi majanduse hetkeolukorda ja ametlikke majandusprognoose järgmiseks aastaks. Olulisem neist on Rahandusministeeriumi poolt koostatud suvine majandusprognoos. Valla jaoks on prognooside koostamisel olulised näitajad:

- Riigisektori, sh omavalitsuste eelarve osakaalu vähenemine SKP-st;
- Riigi, sh omavalitsuste netovõlakoormuse dünaamika prognoosid;
- Tööhõive kasvuprognoosid;
- Keskmise palga ja sellest tulenevalt tulumaksu kasvu prognoosid;
- Hinnaindeksite ja inflatsiooni näitajate dünaamika.

Rahandusministeeriumi 2021. aasta suvine majandusprognos.

Majanduse põhinäitajad (%)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
SKP reaalkasv	-3,0	9,5	4,0	2,6	2,9	2,8
Tarbijahinnaindeksi muutus	-0,4	3,8	3,7	2,1	1,9	1,9
Tööhõive kasv	-2,2	-0,3	1,4	0,1	-0,1	-0,2
Töötuse määr	6,8	6,7	5,8	5,7	5,6	5,6
Keskmine palga reaalkasv	3,4	3,0	2,9	3,8	3,5	3,0
Keskmine palk (euro)	1 448	1 549	1 653	1 752	1 848	1 947
Keskmine palga nominaalkasv	2,9	7,0	6,7	6,0	5,5	5,4

* Sisemajanduse koguprodukt on residentide toodetud lisandväärtuste summa kogu rahva majanduse ulatuses.

*Tööhõive määr on hõivatute osatähtsus tööealises rahvastikus.

*Tööjõud on isikud, kes soovivad töötada ja on võimelised töötama ehk hõivatute ja töötute summa.

*Hõivatatu on isik, kes uuritava perioodil töötas ja sai selle eest tasu kas palgatöötajana, ettevõtjana või vabakutselisena, töötas pereettevõttes või oma talus otsese tasuta või ajutiselt ei töötanud, tarbijahinnaindeks on indeks, mis iseloomustab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust.

*Keskmine palk on tegelikult töötatud ja mittetöötatud aja eest makstav tasu, mis on jagatud täistööajale taandatud töötajate keskmise arvuga.

EELRVEOSADE JAOTUS

Vallaelarve koondtabel (2022 vs 2021)

TULU KOOD	PÕHITEGEVUSE TULUD	2022 eelarve	2021 eelarve	2022 vs 2021	2022 vs 2021 %
30	Maksutulud	4 383 730	4 019 125	364 605	9,1
3000	Füüsilise isiku tulumaks	4 156 630	3 792 025	364 605	9,6
3030	Maamaks	220 600	220 600	0	0,0
3044	Reklaamimaks	6 500	6 500	0	0,0
32	Kaupade ja teenuste müük	1 109 375	1 060 000	49 375	4,7
320	Riigilõivud	11 500	11 500	0	0,0
3220	Laekumised haridusasutuste majandustegevusest	211 630	210 330	1 300	0,6
3221	Laekumised kultuuriasutuste majandustegevusest	3 700	3 500	200	5,7
3222	Laekumised spordiasutuste majandustegevusest	3 000	1 500	1 500	100,0
3224	Laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest	834 355	783 480	50 875	6,5
3225	Laekumised elamu- ja konnaalmajandustegevusest	3 500	4 000	-500	-12,5
3229	Laekumised üldvalitsemisasutuste majandustegevusest	1 000	2 000	-1 000	-50,0
3233	Üüri- ja renditulud	4 000	7 000	-3 000	-42,9
3237	Laekumised õiguste müügist	35 190	35 190	0	0,0
3238	Muu toodete ja teenuste müük	1 500	1 500	0	0,0
35	Saadud toetused	3 195 799	2 931 875	263 924	9,0
3500	Sihtotstarbelised toetused	194 002	117 675	76 327	64,9
3520	Mittesihtotstarbelised toetused	2 992 347	2 781 988	210 359	7,6
3521	Saadud tegevustoetused	9 450	32 212	-22 762	-70,7
38	Muud tulud	32 000	27 000	5 000	18,5
3825	Laekumised vee erikasutusest	32 000	27 000	5 000	18,5
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	8 720 904	8 038 000	682 904	8,5
KULU KOOD	PÕHITEGEVUSE KULUD				
40,41,45	Antud toetused, eraldised	717 952	581 987	135 965	23,4
50	Personalikulud	4 998 359	4 445 307	553 052	12,4
55	Muud tegevuskulud	2 480 472	2 588 787	-108 315	-4,2
60	Muud kulud (reservfond, riigilõivud)	107 600	783	106 817	13 642,0
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	8 304 383	7 616 864	687 519	9,0
	PÕHITEGEVUSE TULEM	416 521	421 136	-4 615	-1,1
KOOD	INVESTEERIMISTEGEVUS				
1551	Materiaalsete varade soetamine ja renoveerimine	-1 243 885	-2 690 603	1 446 718	-53,8
3502	Sihtotstarbelised toetused põhivara soetuseks	663 034	801 294	-138 260	-17,3
381	Põhivara müük	105 000	0	105 000	0,0
4502	Sihtotstarbelised eraldised põhivara soetuseks	-641 506	-317 602	-323 904	102,0
655	Finantstulu	100	100	0	0,0
655	Intressi- ja viivisetulud	100	100	0	0,0

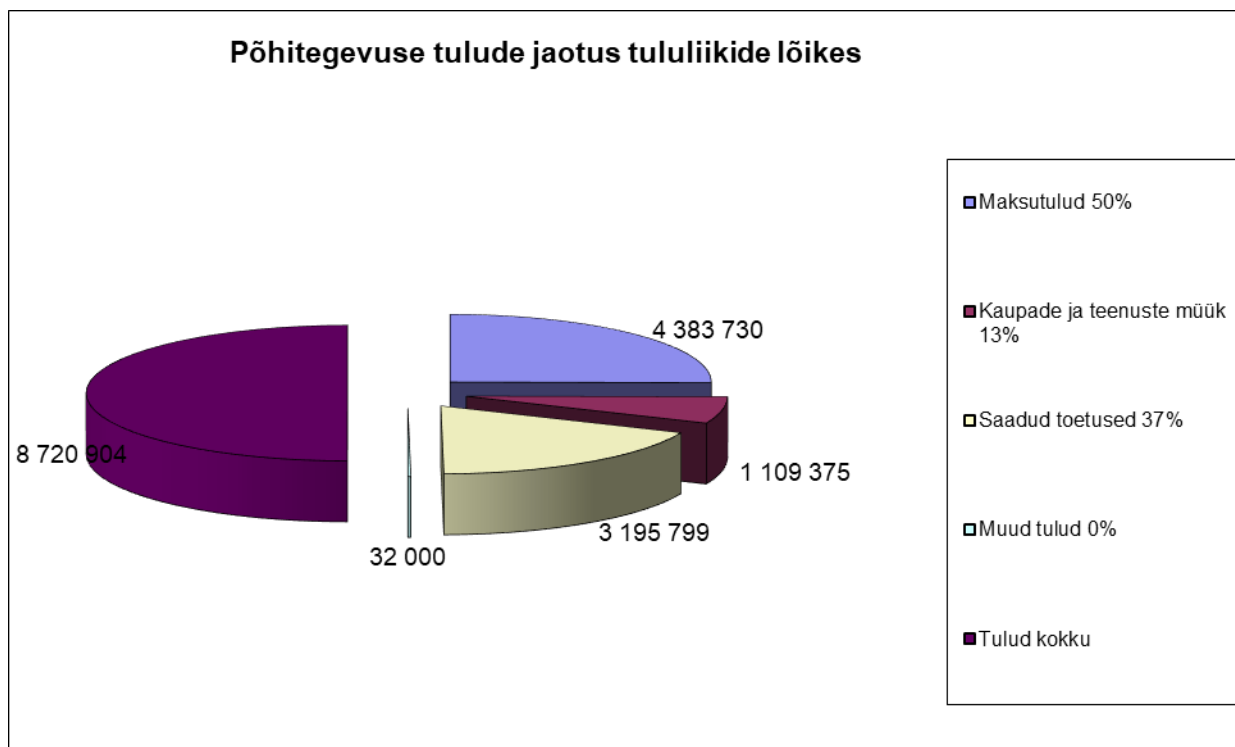
650	Intressikulu	-51 200	-55 700	4 500	-8,1
650	Laenude intressid ja muud intressikulud	-51 200	-55 700	4 500	-8,1
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-1 168 457	-2 262 511	1 094 054	-48,4
	EELARVE TULEM (põhi- ja investeerimistegevuse) +/-	-751 936	-1 841 375	1 089 439	-59,2
	FINANTSEERIMISTEGEVUS				
20.5.	Kohustuste võtmine (+)	600 000	1 800 000	-1 200 000	-66,7
20.6.	Kohustuste tasumine (-)	432 500	316 394	116 106	36,7
	FINANTSEERIMISTEGEVUS KOKKU	167 500	1 483 606	-1 316 106	-88,7
	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+suurenemine, -vähenemine)	-584 436	-150 026	-434 410	289,6
	PÕHITEGEVUSEGA SEOTUD NÕUETE JA KOHUSTUSTE MUUTUS	0	207 743	-207 743	-100,0
	EELARVE KULUD (põhitegevuse kulud, investeerimistegevus)				
KOOD	TEGEVUSALA				
01	Üldised valitsussektori teenused	1 237 115	975 548	261 567	26,8
01111	Vallavolikogu	52 715	29 765	22 950	77,1
01112	Vallavalitsus	923 640	799 883	123 757	15,5
01114	Reservfond	107 000	0	107 000	100,0
01600	Muud üldised valitsussektori teenused (Valimised)	0	19 600	-19 600	-100,0
01700	Valitsussektori võla teenindamine	51 200	55 700	-4 500	-8,1
01800	Üldiseloomuga ülekanded valitsussektoris	102 560	70 600	31 960	45,3
03	Avalik kord ja julgeolek	2 300	0	2 300	0,0
03100	Politsei	2 300	0	2 300	0,0
04	Majandus	650 100	1 397 649	-747 549	-53,5
04210	Maakorraldus	12 800	12 800	0	0,0
04510	Teede ehitus ,remont	516 000	927 982	-411 982	-44,4
04512	Ühistranspordi korraldamine	51 000	51 000	0	0,0
04520	Veetransport	1 000	0	1 000	0,0
04710	Kaubandus	1 500	1 000	500	50,0
04730	Turism	8 000	6 000	2 000	33,3
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid (territoriaalne planeerimine)	45 000	55 100	-10 100	100,0
04900	Muu majandus	14 800	343 767	-328 967	-95,7
05	Keskkonnakaitse	331 855	465 120	-133 265	-28,7
05100	Jäätmekäitlus	11 700	15 040	-3 340	-22,2
05101	Avalike alade puhastus (sh teede hooldus)	320 155	450 080	-129 925	-28,9
06	Elamu-ja kommunaalmajandus	500 361	458 224	42 137	9,2
06300	Veevarustus	333 474	311 350	22 124	7,1
06400	Tänavavalgustus	55 000	42 000	13 000	31,0
06605	Muu elamu-ja kommunaalmajandus	111 887	104 874	7 013	6,7

07	Tervishoid	75 690	18 734	56 956	304,0
07600	Muu tervishoid	75 690	18 734	56 956	304,0
08	Vabaaeg ,kultuur ja regioon	738 056	887 527	-149 471	-16,8
08102	Sporditegevus	234 717	362 761	-128 044	-35,3
08107	Noorsootöö ja noortekeskused	22 100	52 990	-30 890	-58,3
08201	Raamatukogud	164 375	144 641	19 734	13,6
08202	Rahva-ja kultuurimajad	240 149	225 436	14 713	6,5
08203	Muuseum	22 215	47 859	-25 644	-53,6
08207	Muinsuskaitse(Pätsiplats)	1 000	1 000	0	0,0
08300	Ringhäälingu-ja kirjastamisteenused	22 000	21 340	660	3,1
08600	Muu vabaaeg, kultuur ,religioon	31 500	31 500	0	0,0
09	Haridus	5 253 291	5 205 370	47 921	0,9
09110	Alusharidus	2 232 625	2 044 174	188 451	9,2
09212	Põhiharidus/Põhikoolid	2 428 994	2 259 007	169 987	7,5
09213	Üldkeskhariduse otsekulud	88 960	81 205	7 755	9,5
09510	Noorte huviharidus ja huvitegevus	268 047	596 224	-328 177	-55,0
09600	Koolitransport	15 000	15 000	0	0,0
09601	Koolitoit	208 215	192 960	15 255	7,9
09800	Muu haridus	11 450	16 800	-5 350	-31,8
10	Sotsiaalne kaitse	1 452 206	1 272 597	179 609	14,1
10121	Puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	141 770	148 170	-6 400	-4,3
10200	Hooldekodu	808 813	682 388	126 425	18,5
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	115 500	105 500	10 000	9,5
10400	Asendus-ja järelhooldus	26 135	60 750	-34 615	-57,0
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	191 090	110 390	80 700	73,1
10700	Riskirühmade sotsiaalasutused	12 240	9 340	2 900	31,0
10701	Riiklik toimetulekutoetus	72 408	84 464	-12 056	-14,3
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	22 105	22 105	0	0,0
10900	Muu sotsiaalne kaitse	62 145	49 490	12 655	25,6
	EELARVE KULUD (põhitegevuse kulud ,investeermistegevus) KOKKU	10 240 974	10 680 769	-439 795	-4,1

EELARVE PÕHITEGEVUSE TULUD

Põhitegevuse tulude jaotus tululiikide lõikes (eurodes):

30	Maksutulud	4 383 730
32	Kaupade ja teenuste müük	1 109 375
35	Saadud toetused	3 195 799
38	Muud tulud	32 000
	Põhitegevusetulud kokku	8 720 904

Häädemeeste valla 2022. aasta eelarve põhitegevuse tulude prognoositav maht on planeeritud **8 720,9** tuhat eurot. Põhitegevuse tulud moodustavad valla 2022. aasta eelarve tulude kogumahust suure enamuse ja nende hulgas omakorda on suurima osakaaluga maksutulud, moodustades 50,0%.

Põhitegevuse tulud:

- **Maksutulud**

Maksud jagunevad riiklikeks ja kohalikeks maksudeks, kuid eelarve struktuuris eraldi vastavat liigendust ei kasutata. Riiklikud maksud on füüsilise isiku tulumaks ja maamaks ning kohalikud maksud Häädemeeste vallas – reklaamimaks. Maksude laekumist reguleerib maksukorralduse seadus.

Füüsilise isiku tulumaksu laekumise prognoos on **4 156,6** tuhat eurot.

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerivad tulumaksuseadus ja füüsilise isiku tulumaksu kohalikele omavalitsusüksustele eraldamise kord. Tulumaksu laekumist mõjutab maksumaksjate arv, brutosissetulek ja riigi poolt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr.

Kohalikele omavalitsustele eraldatava füüsilise isiku tulumaksu osa arvestuse aluseks on 11,96% valla territooriumile vastava kalendriaasta 1. jaanuari seisuga registreeritud isikutelt laekunud üksikisiku brutotulust. 2022. aastal laekub kohalikule omavalitsusele 11,96% valla maksumaksja väljateenitud brutotulust. Füüsilise isiku tulumaksu laekumine moodustab põhitegevuse tuludest 48%.

Tulumaksu arvutuse aluseks on prognoositav brutotulu saajate arv ja keskmine brutotulu kuus (eurodes) :

Näitajad	2018	2019	2020	2021	2022 eelarve*
Elanike arv aasta lõpu seisuga	4941	4896	4912	4909	4986
<i>Elanike arvu muutus</i>	<i>-44</i>	<i>-45</i>	<i>16</i>	<i>-3</i>	<i>77</i>
Maksumaksjate arv (Rahandusministeerium)	2180	2235	2219	2261	2261
Maksumaksjate arvu muutus	146	55	-16	42	0
Väljamaksed füüsilistele isikutele	27 748 318	30 438 684	31 508 813	33 121 405	34 754 431*
Palgatöötaja keskmine brutotulu kuus (Statistikaamet)	1103	1194	1222	0	0
<i>Eesti keskmine</i>	<i>1234</i>	<i>1317</i>	<i>1380</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tulumaksu laekumine	3 379 584	3 706 187	3 768 454	3 961 320	4 156 630*
Tulumaksu laekumise kasv	15%	10%	2%	5,1%	4,9%
Tulumaksu eraldamise %	11,86%	11,93%	11,96%	11,96%	11,96%
Muutus eelneva aastaga	451 979	326 603	62 267	192 866	195 310

*prognoos/plaan

Vastavalt 2022. aasta eelarve koostamise lähtetingimustele lähtutakse 2021. aasta tasemest. 2022. aasta laekumine on planeeritud võrreldes 2021 aastaga 4,9% võrra suurem. Arvestades majandusprognooside konservatiivsust, koroonaviirust ja elanike arvu suurenemist, ei prognoosita ka valla 2022. aasta eelarves erakorralist tulumaksu tõusu.

Maamaksu laekumise mahuks on 2022. aastaks planeeritud **220,6** tuhat eurot.

See tuleneb Häädemeeste Vallavolikogu 25.oktoobri 2018. aasta määrusest nr 29, mis kehtestab maamaksu määraks 2,5% maa maksustamishinnast aastas. Põllumajanduses kasutuses oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksu määraks 2,0% maa maksustamise hinnast aastas. **Maamaksu laekumine** on olnud viimastel aastatel stabiilne ja korrapärane vastavalt maksu tähtaegadele. Maamaks moodustab eelarve põhitegevuse tulude mahust 2%.

Maamaksu laekumine aastate lõikes on järgmine:

aasta	laekumine (eurodes)
2018	221 508
2019	223 946
2020	221 346
2021	216 326
2022*	220 600

*prognoos/plaan

Reklaamimaksu määrus on kehtestatud Häädemeeste Vallavolikogu 25.oktoobri 2018.a määrusega nr 28. Reklaamimaksu laekumist on planeeritud **6,5 tuhat eurot**.

Reklaamimaksu laekumine aastate lõikes:

aasta	laekumine (eurodes)
2018	1 035
2019	4 286
2020	6 084
2021	3 020
2022*	6 500

*prognoos/plaan

- **Riigilõiv, kaupade ja teenuste müük**

Riigilõivu laekumist on planeeritud eelarvesse **11,5 tuhat eurot**.

Valla eelarvesse laekuvad riigilõivud vastavalt riigilõivuseadusele: ehitusseaduse alusel tehtavate toimingute eest.

Laekumised haridusasutuste majandustegevusest on planeeritud 2022. aastaks summas **211,6 tuhat eurot**.

Tulu koosneb valla hallatavate haridusasutuste omatuludest, teistelt omavalitsustelt saadavast tulust, kui nende lapsed käivad Hädemeeste valla haridusasutustes.

Arvlemise piirsumma Vabariigi Valitsuse eelnõu kohaselt 2022. aastal on põhikooli-ja gümnaasiumiseaduse § 83 lõike 7 kohaselt 96 eurot õpilase kohta kuus.

Hädemeeste Vallavalitsuse määrusega kinnitatakse igal aastal munitsipaalkoolide ja lasteaedade **õpilaskoha tegevuskulu** arvestuslik maksumus järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega. Käesolevas eelarves on kavandatud munitsipaalkoolide piirsummaks samuti 96 eurot õpilase kohta kuus.

Vanemate poolt osaliselt koolieelse lasteasutuste kulude tasumise määrad ja tasumise korra kinnitab volikogu, kehtiva määruse järgi on see 5% alampalgast (32,70 eurot), 4% alampalgast (26,16 eurot) alates teisest lapsest, kui lasteaias käib kaks last.

Lapse toidukulu lasteaias katab täies ulatuses lapsevanem. Toidukulu päevamaksumuse otsustab lasteasutuse hoolekogu ja kinnitab asutuse juht.

Haridusasutuste majandustegevusest laekumiste prognoos on järgmine (eurodes):

Näitajad	2019 täitmine	2020 täitmine	2021 eelarve	2021 täitmine	2022 eelarve
Laekumised haridusasutuste majandustegevusest					
Hädemeeste Muusikakool	12 615	9 746	12 600	10 360	12 600
Hädemeeste Lasteaed	21 839	21 549	26 580	24 860	33 265
Kabli Lasteaed	13 230	9 143	16 380	9 946	13 200
Uulu Lasteaed	43 451	34 351	49 450	38 018	45 645
Tahkuranna LAK	19 689	16 648	18 820	17 713	18 820
Hädemeeste Keskkool	12 615	13 304	8 000	12 963	8 000
Uulu Põhikool	4 936	5 634	4 500	6 257	4 500
Metsapoole Põhikool	3 488	771	4 000	1 670	600
Haridusteenus (teised OV-d)	63 273	79 814	70 000	82 873	75 000
Kokku	195 136	190 960	210 330	204 660	211 630

Laekumised kultuuriasutuste majandustegevusest on planeeritud **3,7 tuhat eurot**.

Tulu koosneb Hädemeeste Muuseumi, Hädemeeste Huvikeskuse ja Treimani Rahvamaja tulud ruumide kasutusse andmisest ja ürituste piletitulu.

Näitajad	2019 täitmine	2020 täitmine	2021 eelarve	2021 täitmine	2022 eelarve
Laekumised kultuuriasutuste majandustegevusest					
Häädemeeste Huvikeskus	785	480	1 500	2 027	1 500
Treimani Rahvamaja	2 954	979	2 000	1 592	2 000
Häädemeeste Muuseum	194	0	0	100	200
Raamatukogud	40	46	0	14	0
Kokku	3 973	1 505	3 500	3 733	3 700

Laekumised spordiasutuste majandustegevusest on planeeritud 3,0 tuhat eurot.

Peamiselt Uulu Kultuuri-ja Spordikeskuse tulud ruumide kasutusse andmisest ja ürituste piletitulust.

Näitajad	2019 täitmine	2020 täitmine	2021 eelarve	2021 täitmine	2022 eelarve
Laekumised spordiasutuste majandustegevusest					
Uulu KSK	1 392	2 675	1 500	3 797	3 000
Häädemeeste kultuur ja sport	0	0	0	2 300	0
Kokku	1 392	2 675	1 500	6 097	3 000

Laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest on planeeritud 834,4 tuhat eurot.

Häädemeeste Eakate Kodu omatulud teenuste osutamise ja ravimite eest summas 795,2 tuhat eurot. Eakate Kodus on arvestatud kuni 4 kuud (30 aprillini 2022.a.) 64 hooldatavaga ja kohamaksu suurus ühekohalises toas 1000 eurot kuus ning kahekohalises toas üks koht 900 eurot kuus ja 8 kuud (alates 01. maist 2022.a.) 64 hooldatavaga ja kohamaksu suurus ühekohalises toas 1150 eurot kuus ning kahekohalises toas üks koht 1000 eurot kuus. Teenust saavad isikud maksavad kohamaksu täies ulatuses oma vahenditest. Kui teenust saava isiku või tema perekonna majanduslik olukord ei võimalda tasuta hooldusteenuse eest, katavad teenust saavad isikud osa kohamaksu oma sissetulekute arvelt (harilikult alates 90% pensionist) ning ülejäänud osa kohamaksu kaetakse vallaeelarvest.

Erivajadustega inimeste riikliku hoolekande projekti toetus (Sotsiaalkindlustusamet) summas 22,1 tuhat eurot (4 inimest).

Raske-ja sügava puudega laste teenuste arendamise projekti toetus (Sotsiaalkindlustusamet) summas 14,7 tuhat eurot.

Avahooldusteenuse osutamine 2,4 tuhat eurot.

Laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest (eurodes):

Näitajad	2019 täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2021 täitmine	2022 eelarve
Häädemeeste Eakate Kodu	280 168	339 953	744 325	597 951	795 200
Sotsiaalteenused (avahooldus)	2 312	1 343	2 400	1 921	2 400
Erivajadustega inimeste projekt (Sotsiaalkindlustusamet)	21 456	22 112	22 105	14 648	22 105
Raske-ja sügava puudega laste teenuste arendamine (Sotsiaalkindlustusamet)	0	1 179	14 650	21 037	14 650
Kokku	303 936	364 587	783 480	635 557	834 355

Laekumised elamu-ja kommunaalmajanduse tegevusest summas **3,5 tuhat eurot** (Võiste ja Massiaru sotsiaalkorterid; Uulu krt.; Häädemeeste Pärnu mnt 11-5 krt.).

Laekumised üldvalitsemisasutuste majandustegevusest summas **1,0 tuhat eurot** on laekumised valla sõiduautode kasutamise eest, tasud reklaami avaldamise eest valla lehes.

Üüri-ja renditulud summas **4,0 tuhat eurot** sisaldavad vallale kuuluvate mitteeluruumide üürile andmisest saadavat tulu (Uulus ilutuba, juuksur, Häädemeestel Pärnu Haigla (kiirabi), AS Eesti Post, Abiühing Üheksavägine, TÜ Kirje, AS Telia).

Laekumised õiguste müügist summas **35,2 tuhat eurot** kajastatakse hoonestusõiguse seadmise tasud OÜ-lt Golfer, AS-lt Tele 2 Eesti ja AS-lt Elisa Eesti.

Muu toodete ja teenuste müük summas **1,5 tuhat eurot** kajastatakse elanike liitumistasude laekumine OÜ-lt Vesoka ja AS-lt Häädemeeste VK.

Kaupade ja teenuste tulud summas **1109,4** tuhat eurot moodustavad eelarve põhitegevuse tulude mahust 13%.

- **Saadud toetused ja tegevustoetused**

Sihtotstarbelised ja antud toetused tegevuskuludeks summas **203,5 tuhat eurot:**

- Projekt “Hoolime koos“ (Sotsiaalministeerium) 49,2 tuhat eurot;
- Energiakulude hüvitamise toetus (Rahandusministeerium) 90,1 tuhat eurot;
- Haridus-ja Teadusministeeriumilt täiendav toetus õpilastele täiendavate tugimeetmete pakkumiseks õpilünkade tasandamisel perioodil 2022-2023 (õpil 58,62) 26,5 tuhat eurot;
- Koolipiimatoetus ja koolipuuviljatoetus 5,0 tuhat eurot PRIA -lt;
- Pärnu Keskraamatukogult raamatute soetuseks 9,5 tuhat eurot;
- Sots. projekt „Imelised aastad“ 4,3 tuhat eurot;
- Päästeameti projektitoetus elanikele tuleohutuse parandamiseks 5,0 tuhat eurot;
- Lasteaiaõpetajate koolitusraha toetus MTÜ-lt Pärnumaa Omavalitsuste Liit 0,9 tuhat eurot;
- Kultuuritöötajate palgatoetus riigilt
- Laulu-ja tantsupeo ettevalmistamiseks toetused summas 3,4 tuhat eurot.

Eelarvesse on planeeritud need tulud, millele suhtes on eraldamise otsused tehtud. Hilisemad eraldised ja nende otsused lülitatakse eelarvesse nende laekumise ajalises järjekorras. Selliseid eraldisi võib tulla nii riigieelarvest kui ka riigi sihtasutustelt ja mittetulundusühingutelt.

Tasandus-ja toetusfondi eraldised summas **2992,3 tuhat eurot** on eelarves kajastatud vastavalt eelnõu koostamise ajal teadaolevatele andmetele (Rahandusministeeriumi andmed 01.02.2022 seisuga). Tasandus- ja toetusfondi suurus ja sihtotstarve täpsustatakse pärast selle mahu ja kasutustingimuste kinnitamist Vabariigi Valitsuse poolt.

Tasandus- ja toetusfondi eesmärk on tagada kohaliku omavalitsuse üksustele piisavad vahendid kohalike elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks.

Tasandusfond on mõeldud kohaliku omavalitsuse üksuste eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. 2022. aasta eelarves on kavandatud tasandusfondi suuruseks 1148,1 tuh eurot.

Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades maksta õpetajatele töötasu, korraldada koolis toitlustamist, toetada kohalikku omavalitsust koolieelsete lasteasutuste õpetajatele töötasu maksmisel, toetada huviharidust ja –huvitegevust, maksta toimetulekutoetust, korraldada raske ja sügava puudega lastele tugiteenuseid ning vanemliku hooleta lastele asendushooldust ning hooldada kohalike teid.

Tasandus-ja toetusfondi jaotus ja võrdlusandmed (eurodes):

Näitajad	2018	2019	2020	2021	2022
Tasandus-ja toetusfond	2 373 565	2 419 224	2 603 269	2 729 625	2 992 347
Tasandusfondi eraldised	739 709	766 091	939 793	970 153	1 148 147
Toetusfondi eraldised					
eraldised haridus kuludeks	1 106 927	1 176 538	1 201 330	1 247 912	1 443 641
<i>sh</i> tööjõukulud (põhikool)	884 049	953 090	981 311	1 012 307	1 181 918
<i>sh</i> tööjõukulud (direktorid, õppealajuhatajad)	62 599	62 599	62 599	62 599	62 599
<i>sh</i> tööjõukulud (gümnaasium)	44 664	46 767	44 298	49 836	55 476
riigi eraldus kokku hariduse personalikuludeks	991 312	1 062 456	1 088 208	1 124 742	1 299 993
<i>sh</i> koolitus	6 786	6 786	6 786	6 786	6 786
<i>sh</i> õppevahendid	23 370	23 142	23 142	23 883	25 764
<i>sh</i> tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks	13 884	13 104	12 144	19 176	27 648
<i>sh</i> vahendid koolilõuna toetuseks	71 575	71 050	71 050	73 325	79 100
<i>sh</i> kultuurirahits	0	0	0	0	4 350
lasteaiapäetajate tööjõukulud	40 141	45 899	45 698	45 571	44 547
toimetulekutoetus	58 651	48 723	53 960	79 247	53 904
sotsiaaltoetuste ja teenuste osutamine	7 376	0	0	0	0
sündide ja surmade registreerimise korraldamise toetus	635	629	484	516	751
matusetootus	15 041	12 096	14 821	16 734	16 589
asendus-ja järelhooldusteenuse toetus	54 213	36 126	39 348	54 122	0
raske-ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus	5 227	6 474	7 246	8 387	8 712
huvihariduse-ja huvitegevuse toetus	133 229	130 141	104 085	109 648	79 908
vajadusepõhine toetus	2 677	0	0	0	0
jäätmehooldusteenuse arendamise toetus	13 093	0	0	0	0
Kohalike teede hoiu toetus	196 646	196 507	196 504	197 335	196 148

2020 aastal eraldas Vabariigi Valitsus täiendavalt toetusfondi 365,3 tuhat eurot, millest teede hoiu toetus oli 201,1 tuhat eurot ja tulubaasi stabiliseerimise toetus 164,2 tuhat eurot.

2021 aastal eraldas Vabariigi Valitsus täiendavalt toetusfondi 52,4 tuhat eurot tulubaasi stabiliseerimise toetust.

Hariduskulude eraldiste arvutamisel on aluseks õpilaste arv 451 sh keskkoolis 27.

Hariduskuludeks määratud eraldiste summast eraldatakse õpikute ja õppevahendite soetuseks 57 eurot õpilase kohta, koolilõuna toetuse arvestamise aluseks on 1 euro õpilase kohta päevas (aastas 175 eurot).

Saadud toetused moodustavad eelarve põhitegevuse tulude mahust 37%.

- **Muud tulud**

Laekumised vee erikasutusest on planeeritud eelarvesse **32,0 tuhat eurot**.

Vastavalt veeseadusele korraldab vee kasutamist ja kaitset riiklikul tasandil Vabariigi Valitsus. Kohalik omavalitsus oma halduspiirkonnas annab nõusoleku vee erikasutuseks. Vee erikasutus on vee kasutamine veekogu või põhjaveekihi seisundit mõjutavate ainete, ehitiste või tehnovahenditega. Erikasutuseks peab kasutajal olema tähtajaline luba, mille annab keskkonnateenistus. Vee erikasutusõiguse tasu kogub Keskkonnaamet. Keskkonnatasude seaduse alusel laekub valla eelarvesse 50% vee-erikasutuse tasust ja 50% läheb riigieelarvesse.

Muud tulud moodustavad põhitegevuse tuludest alla ühe protsendi.

EELARVE PÕHITEGEVUSE KULUD

Vastavalt KOFS-is sätestatule peavad vallaeelarve põhitegevuse kulud olema jaotatud vähemalt antavateks toetusteks ja muudeks tegevuskuludeks, mis omakorda jaguneb personalikuludeks, majandamiskuludeks ja muudeks kuludeks (nt maksud, lõivud, viivised, reservfond).

Antavad toetused summas **718,0 tuhat eurot** jagunevad füüsilistele isikutele antavateks toetusteks, näiteks toimetulekutoetus või stipendiumid ja juriidilistele isikutele antavateks toetusteks, näiteks tegevus- ja projektitoetused.

Häädemeeste valla 16 hallatavas asutuses ja vallavalitsuses on kokku 227,1 ametikohta ja tööd antakse 246 inimesele. **Personalikulud** on 2022. aastal kokku **4998,4 tuhat eurot**.

Muud tegevuskulud (majandamiskulud) on 2022. aastaks planeeritud kokku summas **2480,5 tuhat eurot**.

Muude kulude real summas **107,6 tuhat eurot** sisaldub reservfond, mis 2022. aastal on planeeritud 107,0 tuhat eurot ja 0,6 tuhat eurot on riigilõivude tasumiseks.

Eelarve põhitegevuse kulude maht on planeeritud **8304,4 tuhat eurot**.

KOFS järgi peab eelarves põhitegevuse kulude maht olema väiksem või äärmisel juhul võrdne põhitegevuse tulude mahuga. Häädemeeste valla eelarves on see vahe **416,5 tuhat eurot**. Seda nimetatakse eelarve põhitegevuse tulemiks. Mida suurem on eelarve põhitegevuse tulem, seda suurem on omavalitsuse finantseerimise võime.

Eelarves on põhitegevuse kulud jaotatud vastavalt valdkondade klassifikaatorile.

2018., 2019., 2020. ja 2021. aastate põhitegevuse kulude võrdlusandmed sisaldavad täiendavalt peale eelarve kinnitamist lisandunud sihtotstarbeliste ja mittesihtotstarbeliste toetuste eraldamise otsuste alusel tehtud kulutusi. Need toetused lülitatakse nende laekumise järjekorras eelarvesse lisaelarvega või valitsuse korralduse alusel. Samuti sisaldavad võrdlusandmed vallavalitsuse korralduste alusel reservfondi eraldiste alusel tehtud kulutusi. 2022. aasta eelarve neid toetusi ja eraldisi ei sisalda.

2022. aasta eelarve koostamisel on pandud põhirõhk töötajate personalikuludele ja ruumide majanduskulude hinnatõusule (küte, elekter).

Tööjõukulude osas on arvestatud töötasu miinimummääruga (654 eurot). Töötasu alammäär tõus võrreldes 2021 aastaga (584 eurot) on 12%.

Üldhariduskoolide õpetajate miinimumtasuks jääb 1412 eurot (riigi eraldus ühe õpetaja ametikoha kohta aastas on 1653 eurot). Õpetajate miinimumtasu tõuseb 7,4% (2021 aastal oli palgaalammäär 1315 eurot).

Lasteaedade õpetajate miinimumtasu jääb 90%-ni üldhariduskoolide õpetajate töötasust (1271 eurot). Lasteaia õpetajate abide palgamääraks on planeeritud 750 eurot kuus.

Kõigi valla eelarvest palka saavate töötajate töötasu tõusuks on ettenähtud personalikuludes kuni 15% -line tõus (viimane muutus oli 2019, alampalk perioodil 2020-2021 on tõusnud 21,1%).

Põhitegevuse kulude jaotus valdkondade lõikes on järgnev:

Tunnus	Tegevusvaldkond	2018 täitmine	2019 täitmine	2020 täitmine	2021 täitmine	2022 eelarve
01	Üldised valitsemissektori teenused	804 286	816 207	892 083	920 030	1 185 915
03	Korrakaitse	10	0	0	0	2 300
04	Majandus	135 205	187 001	100 841	125 409	134 100
05	Keskkonnakaitse	141 541	170 005	194 216	284 439	221 170
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	100 286	100 863	125 530	141 436	194 855
07	Tervishoid	5 080	14 313	12 134	16 879	15 690
08	Vabaaeg, kultuur ja regioon	616 835	635 478	604 978	724 084	738 056
09	Haridus	3 260 756	3 632 641	3 873 410	3 979 352	4 370 091
10	Sotsiaal	516 222	638 178	1 078 375	1 093 586	1 442 206
	KOKKU	5 580 221	6 194 686	6 881 567	7 285 215	8 304 383

VALDKONDADE TUTVUSTUS

01 ÜLDISED VALITSEMISSEKTORI TEENUSED

- **Volikogus** on 19 liiget, 6 alalist komisjoni. Volikogu eelarve maht on **52,7 tuhat eurot**. Volikogu otseülekannete eest tasumiseks on arvestatud (6 kuud) 2,0 tuhat eurot.
- **Vallavalitsuse** teenistuses töötab 27 inimest, sh 23 ametnikuna ja 4 töölepingu alusel. Ametikohti on kokku 24,45. Vallavalitsuse liikmeid 4, neist palgalisi 1. Vallavalitsuse eelarve maht on **923,6 tuhat eurot**.
Juriidilise teenuse ostmiseks on arvestatud 6,0 tuhat eurot, eelarve koostamise programmi VeeRa liitumiseks ja kuutasudeks 9,0 tuhat eurot, avalduste ja taotluste tarkvarasüsteemi SPOKU liitumiseks ja kuutasudeks 2,2 tuhat eurot.
Reservfond summas **107,0 tuhat eurot** on ette nähtud ootamatuteks ja erakorralisteks kuludeks, väljaminekute aluseks on vallavalitsuse korraldus.
Häädemeeste valla eelarve reservfondi suuruseks peab olema vähemalt 1% eelarve mahust.
- **Omavalitsusliitude ja MTÜ-de liikmemaks ja tegevuskulude toetus** summas **102,6 tuhat eurot** :

MTÜ Pärnumaa Omavalitsuste Liidule	92,1 tuhat eurot
MTÜ Eesti Linnade Liidule	4,3 tuhat eurot
MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu	1,0 tuhat eurot
MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu	3,2 tuhat eurot
MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus	2,0 tuhat eurot

 MTÜ-le Pärnumaa Omavalitsuste Liit ülekantav liikmemaks sisaldab paljude organisatsioonide tegevuskulusid.

04 MAJANDUS

- **Muu majanduse** eelarves on ettenähtud vahendid OÜ Vesoka ja AS Häädemeeste VK kontoriruumi küte ja elekter summas **6,5 tuhat eurot**, majandusnõuniku kaubiku kulud summas **8,0 tuhat eurot**.
- **Maakorralduse** alla on planeeritud **12,8 tuhat eurot**: valla teede ja kinnistute mõõtmine, servituutide seadmine ja erinevate planeeringute ja uurimistöde finantseerimine:
 - * Teede toimikud
 - * Plaanimaterjali alusel tehtavad toimikud

- * Munitsipaalteede alused maad
- * Üldplaneeringu, detailplaneeringute, geoaluste ja projekteerimistega seotud kulud
- * Servituudid
- * Advokaadi ja notarikulud, riigilõivud
- **Üldmajanduslike arendusprojektide** (territoriaalne planeerimine) all kajastuvad valla üldplaneeringu koostamisega seotud kulud summas **45,0 tuhat eurot**.
- **Turismi eelarve 8,0 tuhandest eurost** on ette nähtud summa turismialaseks koostöök Pärnu Linnavalitsusega 3,0 tuhat eurot ja randade hoolduseks 5,0 tuhat eurot.
- **Kaubanduse eelarves** on ette nähtud summad turgude korrashoiuks **1,5 tuhat eurot**.
- **Veemajanduse eelarves** on ette nähtud summad sadama korrashoiuks **1,0 tuhat eurot**.
- **Ühistranspordi** korraldamiseks (PÜTK) on eelarves **51,0 tuhat eurot**.

05 KESKKONNAKAITSE

- **Jäätmekäitlus 11,7 tuhat eurot.**
9,7 tuhat eurot on ettenähtud valla jäätmekäitluse korraldamiseks (sh ohtlike jäätmete vedu) ja 2,0 tuhat eurot Sa KIK projekti omaosaluse eest tasumiseks (biolagunevate konteinerite soetus).
- **Avalike alade puhastus 209,5 tuhat eurot.**
Valla haljasalade hoolduseks 70,0 tuhat eurot, teede hoolduseks (sh lume lükkamine) 120,0 tuhat eurot, bussijaamade koristuse personalikuludeks 18,3 tuhat eurot.

06 ELAMU-JA KOMMUNAALMAJANDUS

- **Veevarustus 70,0 tuhat eurot**
Trasside hooldus ja remont 5,0 tuhat eurot
Tegevustoetus AS-le Häädemeeste VK 38,0 tuhat eurot.
Tegevustoetus OÜ-le Vesoka 27,0 tuhat eurot.
- **Tänavavalgustus 55,0 tuhat eurot.**
Häädemeeste vallal on 910 välisvalgustit.
Tänavavalgustuse hooldus ja remont 15,7 tuhat eurot.
Hooldust teostab Oü ProSystem ja maksumus kuus on 1308 eurot.
Tänavavalgustuse elekter 39,3 tuhat eurot.
- **Muu elamu- ja kommunaalmajandus 69,9 tuhat eurot.**
Kalmistute haldamisega ja hooldusega seotud kulud. Planeeritud on Luteri kiriku kalmistule salvkaevu ehitamine maksumusega 2,2 tuhat eurot, toetus Pärnu Linnavalitsusele Uulu kalmistu hoolduse eest summas 3,9 tuhat eurot.
Loomade varjupaik (liikmemaks + juhtumipõhine tasu), loomakorjuse ära vedu.

07 TERVISHOID

Tegevusala Muu tervishoid kajastuvad Uulu perearsti kulud, Häädemeeste tervisekeskuse kulud, Võiste arstipunkti kulud, valla arsti kulud ja Mai apteegi toetussumma, kokku **15,7 tuhat eurot**.

08 VABAAEG, KULTUUR

- **Uulu Kultuuri ja Spordikeskuse** tegevuskuludeks on eelarves **190,1 tuhat eurot**.
- **Häädemeeste valla kultuuri ja spordi** all summas **41,7 tuhat eurot** kajastuvad:
 - * Valla traditsioonilised üritused ja valla sportlaste osalemise kulud maakondlikel ning riiklikel valdade võistlustel summas 27,2 tuhat eurot;
 - *Valla lastele jõulupakkide soetuseks 5,0 tuhat eurot;
- **Spordirajatiste tegevustoetus** summas **3,0 tuhat eurot** on SA -le Jõulumäe Tervisespordikeskus kunstlume tootmiseks.
- **Tahkuranna Avatud Noortekeskuse tegevusteks** koos huvihariduse rahadega on eelarves eraldatud **22,1 tuhat eurot**.
- **Raamatukogudele** on eelarves eraldatud tegevuskuludeks **164,4 tuhat eurot**, s.h. raamatute soetuseks 28,0 tuhat eurot, millest riigi toetus on 9,5 tuhat eurot.
 - Häädemeeste Raamatukogu 105,2 tuhat eurot

- Uulu Raamatukogu 30,9 tuhat eurot
- Võiste Raamatukogu 28,3 tuhat eurot

- **Rahva-ja kultuurimajadele** on eelarves eraldatud **240,1 tuhat eurot**.

Kultuuriasutused	2018 täitmine	2019 täitmine	2020 täitmine	2021 täitmine	2022 eelarve
Tahku Tare	52 520	28 164	26 688	31 713	34 835
<i>sh tegevustoetus</i>	23 580	18 240	19 001	19 740	21 005
Kabli Külaselts	30 451	29 524	16 844	37 554	38 715
<i>sh tegevustoetus</i>	0	0	12 000	20 750	21 005
<i>sh ringide toetus</i>	0	0	0	11 565	11 560
Treimani Rahvamaja	48 212	57 761	50 352	51 720	73 494
<i>sh huvitegevuse ringid</i>	0	0	0	1 000	1 000
Häädemeeste Huvikeskus	63 612	76 602	61 002	86 600	93 105
<i>sh pärandiraha</i>	7 550	5 333	4 356	1 354	4 413
<i>sh huvitegevuse ringid</i>	0	0	0	10 700	7 800
Kokku	194 795	192 051	154 886	207 587	240 149

- **Häädemeeste Muuseumi** tegevusteks on eelarves **22,2 tuhat eurot**.
- **Muinsuskaitse** all kajastuvad Pätsi platsi hoolduskulud summas **1,0 tuhat eurot**.
- **Ringhäälingu – ja kirjastamisteenuse** all kajastuvad valla lehe „Liiviranna“ väljaandmise ja kojukande kulud summas **22,0 tuhat eurot**.
- **Muu vabaaeg, kultuur 31,5 tuhat eurot**.

Need rahalised vahendid on spordi ja kultuuri tegevuste ja ürituste toetamiseks ja neid jagatakse vastavalt volikogu poolt vastuvõetud määrusele „Kultuuri-, spordi-, noorsoo- ja haridusprojektide toetuste eraldamise kord“.

09 HARIDUS

Ülevaade Häädemeeste valla hariduselu peamistest näitajatest:

Haridusasutused	Laste arv lasteaia- seisuga 15.11.2021	Laste arv koolis seisuga 15.11.2021	Klassikomplektide arv 2021/2022	Rühmade arv 2021/2022
Uulu Põhikool		202	11	
Tahkuranna LAK	28	34	4	2
Metspoole Põhikool		44	5	
Häädemeeste Keskkool		144/28 (KK osa)	12	
Uulu Lasteaed	82			6
Häädemeeste Lasteaed	59			4
Kabli Lasteaed	23			2
Häädemeeste Muusikakool		36		
Kokku	192	488	32	14

Haridusasutuste (koos koolitoiduga) eelarvete kogusumma on **3961,3 tuhat eurot** ja järgnevalt haridusasutuse eelarvete mahud eurodes:

Haridusasutused	2018 täitmine	2019 täitmine	2020 täitmine	2021 täitmine	2022 eelarve
Uulu Põhikool	618 948	669 254	798 636	792 915	962 054
Tahkuranna LAK	420 287	405 341	432 765	445 376	465 546

Metspoole Põhikool	303 580	323 483	343 636	342 963	374 457
Häädemeeste Keskkool	797 603	834 811	865 934	875 015	904 512
Uulu Lasteaed	329 285	415 909	397 504	475 523	564 960
Häädemeeste Lasteaed	292 966	311 381	323 277	333 080	357 070
Kabli Lasteaed	158 222	191 384	196 937	176 279	186 995
Häädemeeste Muusikakool	124 309	158 933	158 858	166 081	145 702
Kokku	3 045 200	3 310 496	3 517 547	3 607 232	3 961 296

- **Koolitranspordi** all summas 15,0 tuhat eurot on valla õpilasveoga seotud teenuse kulud. Teenuse osutamiseks on sõlmitud lepingud Massiaru piirkonna õpilaste transportimiseks FIE Ahto Juhkamiga ja Urissaare piirkonna õpilaste transportimiseks AS-ga Häädemeeste VK.
- **Tegevusalade „Põhi-ja üldkeskharidus“, „Lasteaed“ ja „Kutseõppeasutused“** all on ette nähtud eraldised **teistele kohalikele omavalitsustele** nende territooriumil asuvates haridusasutustes käivate Häädemeeste valla õpilaste eest kulude katteks – **360,0 tuhat eurot**.

Haridusteenused	2019 täitmine	2020 täitmine	2021 eelarve	2021 täitmine	2022 eelarve
Alusharidus- lasteaiateenus	97 298	108 277	110 000	114 323	120 000
Põhi-ja üldkeskhariduse koolitusteenus	113 665	132 262	135 000	132 446	140 000
Huvikoolide haridusteenused	77 048	82 445	112 000	87 318	100 000
Kutseõppeasutused	246	0	0	0	0
Kokku	288 257	322 984	357 000	334 087	360 000

- **Tegevusala „Huviharidus ja huvitegevus“** on summas **22,3 tuhat eurot**. Riigi poolt eraldatud huvitegevuse raha. Vahendeid kasutatakse vastavalt Häädemeeste Vallavalitsuse 29.01.2019 määrusele nr 3 „Riigi poolt toetatava Häädemeeste valla huvihariduse ja -tegevuse toetusfondi kasutamise kord“. 2022 aasta eelarvesse on lisatud vallapoolsed vahendid laste huviharidusega tegevuse toetamiseks 6 800 eurot (eelnevatel perioodidel kajastatud tegevusala 09800 all). Vahendeid kasutatakse vastavalt Häädemeeste Vallavalitsuse 29.01.2019 määrusele nr 3 „Riigi poolt toetatava Häädemeeste valla huvihariduse ja -tegevuse toetusfondi kasutamise kord“.
- **Tegevusala „Muu haridus“** on summas **11,5 tuhat eurot**. Häädemeeste valla parimate õpilaste premeerimiseks 3,5 tuhat eurot ja 8,0 tuhat eurot õpilaste vastuvõtuga seotud ürituseks, õpetajate päeva tänuürituse korraldamiseks ning valla haridustöötajate ühise õppepäeva läbiviimiseks.

10 SOTSIAALNE KAITSE

- **Puuetega inimeste sotsiaalne kaitse 141,8 tuhat eurot**. Haigete ja puuetega inimeste sotsiaalseks kaitseks (hooldatavate arv seisuga 10.11.2021. oli 33 inimest) eraldatud vahendid kasutatakse hooldajatoetusteks, ühekordseteks toetusteks puudega inimestele ja riiklikeks maksudeks ning abivahendite muretsemiseks ja teenuste eest tasumiseks. Lisaks hüvitatakse isikliku abistaja, tugiisikuteenuse, psühholoogilise nõustamisteenuse, viipekeele tõlketeenuse jne kulutusi. Hooldajatoetuse määr on 18 eurot (raske puue) ja 30 eurot (sügav puue). Toetusteks on planeeritud 30,0 tuhat eurot ja hooldajate sotsiaalmaksu tasumiseks 11,2 tuhat eurot. Projekti „Puudega inimeste eluaseme kohandamine“ kogukulu on 4,6 tuhat eurot ja see on mõeldud puudega inimese eluaseme kohandamiseks. Projekti riigipoolset rahastust 2022 aastal ei ole, aga vald peab projektiga jätkama omaosaluse summa ulatuses 4 aastat.

- Personalikuludes on kajastatud kahe isikliku abistaja ja ühe tugiisiku töötasud. 5,4 tuhat eurot on MTÜ-le PÜTK sotsiaaltransporditeenuse võimaldamise eest (pilotprojekt, 12 kuud).
- Alates 01.01.2021 oli eelarvesse planeeritud 43,0 tuhat eurot raske ja sügava puudega laste (6 last) sotsiaalteenuste eest tasumiseks. Kuni 31.12.2020 oli see ESF projekt, aga saadud vahendid lõppesid alates 01.01.2021 ja summa tuleb tasuda nüüd omavalitsusel. 2022.aasta eelarvesse on planeeritud 49,4 tuhat eurot (6 liitpuudega last).
- **Häädemeeste Eakate Kodu 798,8 tuhat eurot.**
Eakate Kodus on 69 kohta. Tulude poolel on arvestatud täituvust 64 kohta (780,4 tuhat eurot kohatasust + 12,0 tuhat eurot ravimid). Personalikuludes on arvestatud 13 kuu palgafondiga, sest asutus peab toimima 12 kuud, 365 päeva ja 24 tundi. Tuleb tasuda puhkuste asendustega seotud kulud, ületunnitöö, töötamine öösel ja pühade ajal. Oluline on ka hooldustöötajate palgatõus:
 - kutsetunnistusega hooldustöötaja 874 eurot, 2021.aastal 800 eurot.
 - hooldustöötaja 735 eurot, 2021.aastal 660 eurot.
 Eakate Kodu eelarves on Sotsiaalministeeriumi poolt rahastatava projekti „Hoolime koos“ nakkushaiguste ennetamiseks eraldatud kulud summas 49,2 tuhat eurot.
 - **Muu eakate sotsiaalne kaitse 115,5 tuhat eurot.**
Eakate sotsiaalse kaitse alla kuuluvad ühekordsed toetused eakate ravimite ja prillide tarvis, transporditeenusele eriarstide juurde pääsemiseks lähtuvalt haige spetsiifikast ja ravivajadusest summas 5,0 tuhat eurot, eakate juubelitoetused summas 5,5 tuhat eurot ja kahekümne kuu eakale ööpäevaringsel teenusel hooldekodus sotsiaaltoetus hoolduskulude osaliseks hüvitamiseks 75,0 tuhat eurot. Hooldekodu teenuse (KOV tasub osaliselt) ja sotsiaalteenuste tasumiseks 30,0 tuhat eurot (üldhooldekoduteenus lepingutega 11 inimest (2021), ratastooli või lamava kliendi teenindamiseks vajaminev transport).
 - **Asendus- ja järelhooldus 26,1 tuhat eurot.**
Asendus- ja järelhooldusteenus on mõeldud väljaspool oma perekonda hooldamist vajavatele lastele. Teenuse eesmärk on iseseisva toimetuleku ning õpingute jätkamise toetamine.
 - **Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse 191,1 tuhat eurot.**
Peretoetuste all on eraldatud sünnitoetusteks 35,0 tuhat eurot, matusetootusteks 16,0 tuhat eurot, õppetootusteks 8,5 tuhat eurot ja muudeks toetusteks 7,0 tuhat eurot. Sotsiaalteenuste all on kajastatud 10,0 tuhat eurot ja see hõlmab isikliku abistaja, psühholoogilise nõustamise, võlanõustamise teenust. Personalikuludes summas 5,9 tuhat eurot on kajastatud ühe tugiisiku töötasu kulud.
Peretoetuste all kajastuvad kaks projekti: projekt „Imelised aastad“ summas 8,6 tuhat eurot (50% vald+50% toetus) ja projekt „Tuleohutu kodu“ summas 10,0 tuhat eurot (valla osalus 5,0 tuhat eurot).
Energiahinna tõusu leevendusmeetme vahendite kogusummast on ettenähtud 88,0 tuhat eurot toetuste maksmiseks ja 2,1 tuhat eurot taotluste menetlemise kuludeks.
 - **Riskirühmade sotsiaalasutused 12,2 tuhat eurot.**
Võiste ja Massiaru sotsiaalkorterite haldamisega seotud kulud.
 - **Riiklik toimetulekutoetus 72,4 tuhat eurot.**
Riigieelarvelised vahendid, mis eraldatakse riigi poolt kehtestatud toimetulekupiirist allapoole jäävate inimeste toetusteks ja toimetuleku toetuse korraldamise hüvitamiseks. Eraldised laekuvad vastavalt eelnevatel perioodidel tehtud kulutustele.
 - **Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse 22,1 tuhat eurot.**
Sotsiaalministeeriumi poolt eraldatud vahendid erivajadustega inimeste igapäevaelu toetamiseks (projektitegevus).
 - **Muu sotsiaalne kaitse 62,1 tuhat eurot.**

Personalikulud summas 47,1 tuhat eurot on arvestatud koduhooldustöötaja ja puuetega inimeste hoolekandespetsialisti ametikohta tarbeks. Sotsiaaltöötajate kasutuses olevate sõidukite (3) ülalpidamiskulud summas 15,0 tuhat eurot.

INVESTEERIMISTEGEVUS

KOFS uue jaotuse järgi koostatakse eelarves eraldi eelarveosa investeeringute kohta. Selles eelarve osas on toodud nii tulud kui ka kulud.

Sissetulekutena on selles eelarve osas kajastatud järgmised kanded:

- Sihtotstarbelised toetused põhivara soetuseks **663,0 tuhat eurot**:
 - 1) Hajaasustuse projekti toetus 123,7 tuhat eurot, millest 2021 aastast ületulev summa on 63,7 tuhat eurot.
 - 2) Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt eraldatud koolide ventilatsioonisüsteemide parandamise toetus 7,0 tuhat eurot.
 - 3) Võiste aleviku kujundamine kalurikülaks (PRIA) projekti toetus 58,0 tuhat eurot.
 - 4) Kabli Lasteaia ehituse projektitoetus 474,3 tuhat eurot.

- Tulu hoiuste intressidest **0,1 tuhat eurot**.

Väljaminekutena summas **1936,6 tuhat eurot** on kajastatud selles eelarve osas järgmised kanded kokku summas:

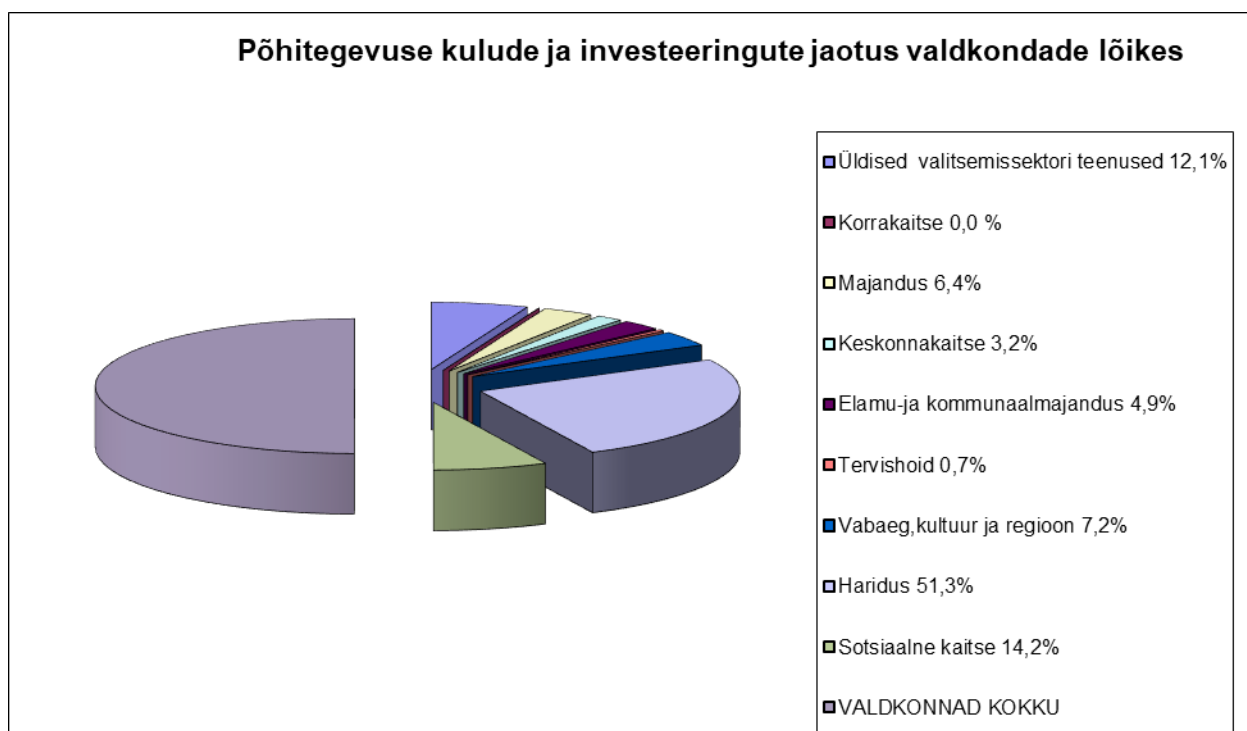
- laenu intresside ja kapitalirendi intresside tasumine summas 51,2 tuhat eurot;
- investeeringud teede ja kõnniteede ehitusse 516,0 tuhat eurot:
sh valla teede ehitus, renoveerimine vastavalt teehoiukavale 166,0 tuhat eurot
sh Tahkuranna kooli juurde tunneli ehitus 350,0 tuhat eurot;
- Võiste alevi kujundamine kalurikülaks (Sadama ja Ringi tänava piirkond) 110,7 tuhat eurot;
- investeeringud veevõtukohtade rajamisse 14,0 tuhat eurot;
- Hajaasustuse programmi toetused 249,5 tuhat eurot.;
- Kabli Lasteaia ehitus 765,0 tuhat eurot;
- Häädemeeste Lasteaia renoveerimise projekt 40,0 tuhat eurot;
- Häädemeeste Keskkooli ventilatsioonisüsteemi uuendamise ja renoveerimisprojekti koostamine 58,2 tuhat eurot;
- Tahkuranna Lasteaed-Algkooli lasteaia renoveerimisprojekti koostamine 20,0 tuhat eurot;
- Häädemeeste Pearingstikeskusesse liftmooduli projekteerimine/rajamine 60,0 tuhat eurot;
- Eakate Kodus keldris torustiku remont 10,0 tuhat eurot;
- osalemine varjupaiga ehituses (MTÜ Pärnumaa Omavalitsuste Liit) 42,0 tuhat eurot.

2022 aasta eelarves on investeeringute elluviimisel jälgitud ühinemislepingut. Endise Häädemeeste valla prioriteetne objekt Häädemeeste Keskkooli staadioni renoveerimise projekteerimine on planeeritud lõpetada 2023.aastal.

Eelarve põhitegevuse kulude ja investeeringute maht valdkondade lõikes kokku on **10241,0 tuhat eurot**. Eelarves on põhitegevuse kulud ja investeeringud koostatud vastavalt valdkondade klassifikaatorite alusel, mis on sarnane seni kehtivaga.

Põhitegevuse kulude ja investeeringute jaotus valdkondade lõikes on järgnev (eurodes):

01	Üldised valitsemissektori teenused	1 237 115
03	Korrakaitse	2 300
04	Majandus	650 100
05	Keskkonnakaitse	331 855
06	Elamu-ja kommunaalmajandus	500 361
07	Tervishoid	75 690
08	Vabaaeg, kultuur ja regioon	738 056
09	Haridus	5 253 291
10	Sotsiaalne kaitse	1 452 206
	Valdkonnad kokku	10 240 974

FINANTSEERMISTEGEVUS

Finantseerimistegevuse eelarveosas on kajastatud:

laenu võtmine investeeringu projektide omaosaluste tasumiseks summas 600,0 tuhat eurot, mis on 2021-st aastast ületulev ja välja võtmata laen.

Valla laenude tagasimaksed AS SEB Pangale, AS Swedbank-ile ja AS LHV Pangale summas 432,5 tuhat eurot.

Seisuga 31.detsember 2021.a on valla laenukoormus 4945,7 tuhat eurot (61,1% 2021.a. eelarve põhitegevuse tuludest). Kui lisada juurde 2022. aastal võetav laen, siis on laenukoormus 2022 aasta põhitegevuse tuludest 63,6%. Lubatud piirmäär aastatel 2022-2024 on 80% vastava aasta põhitegevuse tuludest, kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordne vahe on väiksem kui 80 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Edaspidi hakkab laenukoormuse piirmäär vähenema 5% võrra igal järgneval aastal kuni 60%-ni (2028.a.).

KOHUSTUSE VÕTMINE (AS -le Häädemeeste VK garantii andmine projekti omafinantseeringu tasumiseks ja laenu võtmiseks)

Häädemeeste Vallavolikogu oma 20.01.2022 otsusega nr 10 garanteeris valla eelarvest 2022 ja 2023 projekti „Häädemeeste aleviku ühisveevärgi ja kanalisatsiooni süsteemide rekonstrueerimine ja laiendamine“ omaosaluse summas 1 933 224,75 eurot. Projekti kogumaksumus on 3 210 683, 75 eurot (riigihanke tulemusena kujunenud kogumaksumus) , sh SA KIK toetus 1 277 459 eurot. Vallavalitsus näeb lahendusena, et AS Häädemeeste VK võtab ise laenu 20-ks aastaks (valla käendus 20-ks aastaks) summas 1 900,0 tuhat eurot, millest 2022 aastal võetakse välja 400,0 tuhat eurot ja 2023 aastal 1 500,0 tuhat eurot.

Tagasimakse periood algab eeldatavalt 01.07.2023 ja kestab kuni 31.12.2042.a, s.o kokku 234 kuud. Laenumakse tagasimaksmisel igakuiselt võrdsetes osades kujuneb laenumakse suuruseks kuus 8120 eurot, aastas 97 440 eurot, millele lisandub laenuintress.

Kui lisada valla laenukoormusele antud kohustusest (1 900,0 tuhat eurot) 2022.aastal väljavõetav osa 400,0 tuhat eurot, kujuneb 2022.aasta lõpuks valla laenukoormuseks kokku 5513,7 tuhat eurot, mis on 63,2% 2022. aasta põhitegevuse tuludest.

Kehtivasse eelarvestrateegiasse (volikogu poolt kinnitatud septembris 2021) on planeeritud antud projekt kogumaksumusega 2783,5 tuhat eurot, millest SA - lt KIK toetus 1113,4 tuhat eurot. Omaosaluste eest tasumiseks on planeeritud AS Häädemeeste VK eelarvestrateegiasse laenu võtmine summas 1670,1 tuhat eurot 20-ks aastaks. Laenu tagasimakse ja laenu intressi vahendid tulevad AS Häädemeeste VK vee ja kanalisatsiooni müügitulust, abonementtasu laekumistest ja valla toetusest.

KOFS-is sätestatud nõuete kohaselt tuleb strateegias planeerida eelarved ka omavalitsuse sõltuva üksuste kohta. Häädemeeste valla konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted AS Häädemeeste VK ja OÜ Vesoka ei ole seisuga 01.04.2021 sõltuvad üksused. Kui tegelike andmete alusel peaks strateegiaperioodi aastatel siiski selguma, et nimetatud ettevõtted on sõltuvad üksused, siis ei muuda see strateegiat kehtetuks, muutuvad vaid tegeliku netovõlakooormuse arvestamise sisendid.

Sõltuv üksus on selline KOV -i valitseva mõju all olev äriühing, sihtasutus või mittetulundusühing, kes saab rohkem kui 50% tuludest valitsussektorist või toetust ja renditulu KOV -ilt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest. Sellise üksuse majandamine sõltub suurel määral KOV -i rahalisest panusest ja finantsraskuste tekkimisel on KOV -il kohustus leida lahendus.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus näeb ette eraldi piirangud Häädemeeste vallale ja Häädemeeste valla arvestusüksusele, et hoida lahus Häädemeeste valla ja temast sõltuvate üksuste finantstegevuse tulemused ja finantsseis.

Finantsdistsipliini meetmete rakendamisel kasutatakse üksusepõhist lähenemist, sest omavalitsuse poolt moodustatud üksuste finantstegevus mõjutab oluliselt omavalitsusüksuse finantsseisu.

LIKVIIDSED VARAD

Selles eelarve osas näidatakse eelarve aastavahetuse 2021/2022 likviidsete vabade vahendite (rahalise jäägi) muutumine 2022. aasta lõpuks .

Jääk 1. jaanuaril 2022 692,7 tuhat eurot

sh vabad rahalised vahendid summas 584,4 tuhat eurot.

sh sihtotstarbelised projektide ettemaksud summas 108,3 tuhat eurot.

Jääk 31. detsembril 2022 0 tuhat eurot

ÜLEMINEVAD JA ÜLETULEVAD KOHUSTUSED

KOFS § 27 kohaselt: Eelmise aasta eelarves ettenähtud, kuid tegemata jäänud väljaminekute tegemine jooksva eelarveaastal kavandatakse kas eelarvega, kui eelarve on aasta alguseks vastu võtmata, või lisaelarvega. Ülekantud väljaminekuid võib kasutada eelmise aasta eelarves määratud otstarbeks.

Eelarve või lisaelarvega võib kavandada eelarveosades kogusummana eelmisel eelarveaastal tegemata jäänud väljaminekuid, kui need tulenevad:

- investeeringute elluviimiseks sõlmitud lepingust või välja kuulutatud riigihankest
- sõlmitud lepingu alusel põhivara soetuseks antavast sihtfinantseerimisest
- sõlmitud lepingu alusel saadud sihtfinantseerimisest

Nimekiri investeeringu objektidest, mis on kavandatud ühinemislepingus ning objektidest, mis said 2021.aasta eelarves kavandatud, kuid jäid tegemata. Tööd on planeeritud teostada 2022 - 2023 aastal.

1. Häädemeeste Keskkooli staadioni rekonstrueerimise projekt (ühinemisleping) 2023. a.
2. Võiste alevi kujundamine kalurikülaks (Sadama ja Ringi tänava piirkond).
3. Häädemeeste lasteaia ja hooldekodu ümbruse kujundamine avalikuks pargialaks, Häädemeeste avaliku kujundusprojekti elluviimine 2023. a.
4. Vana -Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine 2023. a.
5. Tahkuranna Lasteaed-Algkooli lasteaia renoveerimise projekti koostamine.
6. Häädemeeste Pearingstikeskusesse liftimooduli projekteerimine/rajamine.
7. Toetus loomade varjupaiga ehituseks (MTÜ Pärnumaa Omavalitsuste Liit).

Vallavalitsuse nõusolekul on planeeritud järgmised 2021. aastal tegemata jäänud väljaminekud 2022. aasta eelarvesse:

1. Häädemeeste Huvikeskuse pärandi raha jääk 4 413 eurot;
2. Treimani Rahvamaja koridori remont summas 3815 eurot;
3. Häädemeeste Raamatukogu Massiaru hoonele soojuspumba paigaldus 2600 eurot;
4. Valla tunnustuste andmisel antavad rahalised preemiad 2021 aasta eest 3750 eurot.

Volikogu istungil eelarve esimese lugemise lõpetamisel määrati eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 31. jaanuar 2022. a.

Häädemeeste valla põhimääruse § 82 alusel:

(7) Eelarve eelnõu muutmise ettepanekule lisab selle algataja põhjendused ja arvestused kavandatavate muudatustega kaasnevate väljaminekute ja nende katteallikate kohta. Volikogu poolt tehtava ettepaneku läbivaatamisel kuulatakse ära vallavalitsuse arvamus.

Tähtpäevaks laekus Häädemeeste valla 2022. a eelarve projektile üks ettepanek volikogu liikmelt Jaanus Jõesalult ja koondettepanek Koostöö fraktsiooni nimel selle esimehelt Madis Mätaselt.

J. Jõesalu ettepanek:

Soovin täiendada Häädemeeste valla 2022. aasta eelarvet. Eelarves on oluline investeering Kabli lasteaia ehitus. Kalkulatsiooni järgi võib selle hoone ehitus koos vana hoone lammutamisega ligikaudu 800 000 eurot maksma minna. Võiks kaaluda selle ehituseks mingis osas laenu võtmist, kuna muude tegevuste kõrvalt rahastamisel võib eelarve täitmata jääda. Energiahindade tõus, koolitoidu kallinemine, teede hoolduseks läheb ilmselt planeeritust suurem summa jne, võiks eelarvesse puudujäägi tekitada.

Fraktsiooni Koostöö ettepanekud:

1. Võtta eelarvest välja Häädemeeste Tervisekeskuse liftiga seonduvad kõik kulud.

2. Võtta eelarvest välja Hädameeste Lasteaia projekteerimise kulud.
3. Võtta eelarvest välja Hädameeste Keskkooli projekteerimise kulud.
4. Võtta eelarvest välja Kabli Lasteaia investeeringu kulud.
5. Tõsta eelpool toodud kulud vabasse jääki või vähendada võetavat laenu.
6. Tõsta Eakate Kodu kohatasu tegeliku omahinnani ja lisada täiendav tulu eelarvesse. Vajadusel suurendada sotsiaaltoetusi kohalikele klientidele.
7. Tõsta investeeringutesse teede osas uuesti tagasi summa, mis on vajalik jõudmaks riigipoolse teede raha toetuse suuruse saavutamiseks, hinnanguliselt ca 39 tuhat eurot, ning seda Eakate Kodu täiendavast laekumisest.

Vallavalitsus käsitles nimetatud ettepanekuid oma 04. veebruari 2022. a istungil.

J. Jõesalu ettepanekut vallavalitsus ei toetanud, kuna Kabli Lasteaia ehituse maksumus ei ole teada (projekteerimis-ehitushange tehakse pärast volikogu poolt eelarve vastuvõtmist). Fraktsioon Koostöö ettepanekuid vallavalitsus ei toetanud.

Samal istungil esitas vallavalitsus Hädameeste valla 2022. a eelarve eelnõusse oma ettepanekud (toodud täiendavas seletuskirjas).

Eelarve peab kajastama koostamise aja parimat teadmist ja käima muutuva ajaga kaasas. Vallavalitsus lähtus 2022. aasta eelarveprojekti koostades arengukavas ja eelarvestrateegias sätestatust, aga lähtus ka strateegia ja eelarve koostamise aja vahel täpsustunud 2022. aasta vajadustest.

Eelarve seletuskirja lisa on välja toodud ka 2018, 2019, 2020 ja 2021 aasta võrreldavad andmed. Samuti on lisatud seletuskiri (esitatud jaanuarikuu volikogu istungile), milles on välja toodud ettepanekud eelarve täiendamiseks ja selgitused eelarve muutmise summaliste erinevuste kohta (*erinevused detsembris 2021 esitatud eelarve projekti ja jaanuaris 2022 esitatud eelarve projekti vahel*) ja seletuskiri (esitatud veebruarikuu volikogu istungile), milles on välja toodud vallavalitsuse ettepanekud eelarve täiendamiseks ja selgitused eelarve muutmise summaliste erinevuste kohta (*erinevused jaanuaris 2022 esitatud eelarve projekti ja veebruaris 2022 esitatud eelarve projekti vahel*).

Eelarve projekt on läbi arutatud kõigi valla hallatavate asutustega, vallavalitsuse 12.01.2022. a istungil ja 04.02.2022. a istungil ning majandus- ja eelarvekomisjonis 17.01.2022. a ja 14.02.2022. a.